

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3003

Vragen van het lid **Podt** (D66) aan de Ministers van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht dat de Minister van LVVN «haar bevoegdheid misbruikte» om de publicatie van emissiegegevens te verhinderen* (ingezonden 5 augustus 2025).

Antwoord van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 4 september 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2893.

Vraag 1

Kunt u juridisch onderbouwen waarom er volgens «uw mening» geen sprake is van onzorgvuldig bestuur of misbruik van uw bevoegdheden, wat betreft het vertragen van de openbaarmaking van emissiegegevens (Kamerstuk 2025D34630)?¹

Antwoord 1

De keuze om de zienswijzeprocedure opnieuw te doorlopen is gebaseerd op de wettelijke plicht tot zorgvuldige voorbereiding van besluiten. Veel agrarische ondernemers wonen en werken op hetzelfde adres. Openbaarmaking van hun werkadres betekent dus dat hun woonadres, waar ze met hun families wonen, ook openbaar gemaakt wordt. Dit heeft grote impact op boeren en hun families.

Nu het gaat om privégegevens van individuele ondernemers ben ik van mening dat alleen publicatie in de Staatscourant niet volstaat. Bij alleen een publicatie in de Staatscourant zullen veel ondernemers niet weten dat het verzoek er ligt, waardoor ze zienswijze- en beroepstermijnen kunnen missen. Door hen persoonlijk te informeren worden zij volwaardig in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen of, als zij dat willen, rechtsmiddelen aan te wenden.

De intrekking van eerdere besluiten op bezwaar vond ik noodzakelijk om te voldoen aan de eisen van behoorlijk bestuur. Het gebruik van deze bevoegdheid is in overeenstemming met het wettelijk kader en is gericht op een zorgvuldige besluitvorming, niet op het vertragen van openbaarmaking. De

¹ Follow the money, 4 augustus 2025, «Minister Wiersma in hoger beroep over «misbruik» van haar bevoegdheden», (<https://www.ftm.nl/artikelen/minister-wiersma-hoger-beroep?share=DxGnvv4BK1ttYsa0ks6POEVZEH35bbajmk9C2TlvzpH2pb2icOHn9u6wH3HiXoo%3D>)

openbaarmaking wordt dan ook niet geweigerd, maar tijdelijk opgeschort om te waarborgen dat het besluit juridisch houdbaar is en alle betrokkenen de mogelijkheid hebben gekregen hun bedenkingen tegen het voorgenomen besluit kenbaar te maken.

Vraag 2

Kunt u toelichten hoe uw intenties, ondanks de door u geachte zuiverheid daarvan, zich verhouden tot de wet?²

Antwoord 2

Mijn intentie is om zorgvuldig te handelen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen goed worden geïnformeerd en de mogelijkheid krijgen hun zienswijze te geven voordat een besluit wordt genomen. De wet biedt hiervoor ruimte en er is juridisch geen beletsel om de zienswijzeprocedure opnieuw uit te voeren en individuele belanghebbenden rechtstreeks te benaderen. Juist met het oog op de positie van boerengezinnen, die regelmatig te maken hebben met gevoelens van onveiligheid op hun eigen erf, heb ik bewust gekozen voor deze aanpak zodat hun belangen zorgvuldig kunnen worden gewaarborgd.

Vraag 3

Bent u het met het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) eens dat «emissiegegevens belangrijk zijn voor de gehele bevolking» en dat «de wet heel duidelijk is over de openbaarheid daarvan»? Zo ja, waarom heeft u er dan voor gekozen deze van de Nederlandse bevolking te onthouden, ondanks andere mogelijke routes?³

Antwoord 3

Het klopt dat veel van dergelijke gegevens als gevolg van het Verdrag van Aarhus openbaar moeten worden. Echter heeft deze informatie in veel gevallen een directe link met de persoonlijke (adres)gegevens van ondernemers in de agrarische sector en brengt dat een spanningsveld met zich mee. Om zorgvuldig om te gaan met deze informatie dient eerst een uitgebreide zienswijze te worden doorlopen alvorens de informatie openbaar te maken.

Vraag 4

Hoe kijkt u naar het advies van het ACOI en de uitspraak van de rechter, dat de impact van schadelijke stoffen groot kan zijn op de leefomgeving van mensen en hun gezondheid, en dat de wet daarom heel duidelijk is over de openbaarheid van emissiegegevens: «die gaat boven alles»?^{4 5}

Antwoord 4

Ik zie hier een spanningsveld tussen het belang van openbaarheid en het belang van bescherming van het privéleven van agrarische ondernemers en hun gezinnen. Het klopt dat de Raad van State eerder heeft geoordeeld dat veel van dergelijke gegevens openbaar moeten worden gemaakt. Dat onderstreept voor mij het belang van een zorgvuldige zienswijzeprocedure.

² Follow the money, 4 augustus 2025, «Minister Wiersma in hoger beroep over «misbruik» van haar bevoegdheden», (<https://www.ftm.nl/artikelen/minister-wiersma-hoger-beroep?share=DxGnVb4BK1ttYsa0ks6POEVZEH35bbajmk9C2TlvzPH2pb2icOHn9u6wH3HiXoo%3D>)

³ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, 19 mei 2025, «Maak emissiegegevens snel en zorgvuldig openbaar», (<https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/maak-emissiegegevens-snel-en-zorgvuldig-openbaar/>)

⁴ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, 19 mei 2025, «Maak emissiegegevens snel en zorgvuldig openbaar», (<https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/maak-emissiegegevens-snel-en-zorgvuldig-openbaar/>)

⁵ NRC, 10 juli 2025, «Rechtbank: Minister Wiersma «misbruikte haar bevoegdheid» om publicatie van emissiegegevens te verhinderen», (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/10/rechtbank-minister-wiersma-misbruikte-haar-bevoegdheid-om-publicatie-van-emissiegegevens-te-verhinderen-a4899914>)

Vraag 5

Hoeveel en welke (juridische) experts en betrokkenen heeft u geconsulteerd toen u de inschatting maakte dat een publicatie over de openbaring van gegevens in de Staatscourant «onvoldoende» is, ondanks de duizenden reacties van boerenondernemers op Minister Adema's besluit?⁶

Antwoord 5

Ik heb breed naar alle belangen gekeken en daarna een afweging gemaakt. Betrokken ondernemers dienen wat mij betreft persoonlijk per brief te worden geïnformeerd zodat zij in staat worden gesteld om zelf de afweging te maken om een zienswijze in te dienen en eventueel later op te komen tegen het besluit tot openbaarmaking.

Vraag 6

Kunt u toelichten hoe uw inschatting in vraag vijf, zich verhoudt tot de wet?

Antwoord 6

Ik houd mij uiteraard aan geldende wet- en regelgeving, en hecht tegelijkertijd grote waarde aan de manier waarop we met agrarisch ondernemers omgaan.

Vraag 7

Kunt u toelichten hoe u het, volgens u, belangrijke thema van het beschermen van de persoonlijke (adres)gegevens (Kamerstuk 2025D34630) heeft afgewogen tegen de adviezen van het ACOI, adviezen van uw eigen ambtenaren en een uitspraak van de rechtbank Overijssel?^{7 8}

Antwoord 7

In mijn afweging staat een zorgvuldige omgang met adresgegevens van burgers, in dit geval ondernemers in de agrarische sector, centraal. Daarom vind ik het van belang dat een zorgvuldige zienswijzeprocedure wordt doorlopen, waarbij de ondernemers er persoonlijk op worden gewezen dat er een verzoek ligt om hun gegevens openbaar te maken.

Vraag 8

Klopt het dat u zich zorgen maakt over de sociale veiligheid van boeren bij het publiceren van (adres)gegevens van de ondernemers? Zo ja, hoe frequent heeft u contact hierover met de Minister van Justitie en Veiligheid (J&V)? Welke maatregelen, naast het negeren van de wet, heeft u naar aanleiding van die gesprekken genomen om de veiligheid te verbeteren?

Antwoord 8

Ik maak mij daar net als uw Kamer inderdaad zorgen over. Al langere tijd is er contact tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur op het gebied van dieractivisme. Acties die over en weer worden uitgezet worden onderling afgestemd. Onlangs hebben de sectorpartijen LTO, POV en Vee & Logistiek Nederland de Minister van Justitie en Veiligheid en mij per brief op de hoogte gebracht van de meldingen die zijn binnengekomen bij het Meldpunt Agro-Intimidatie. Dat meldpunt hebben zij begin dit jaar opgezet om boeren, veetransporteurs en veehandelaren een laagdrempelige manier te bieden om melding te maken van hun persoonlijke ervaringen met treiterij, intimidatie en bedreiging. Mede naar aanleiding van die brief heeft er ambtelijk afstemming plaatsgevonden tussen J&V en LNV op dit gebied. De Minister van J&V heeft in het vragenuur van 2 juli toegezegd in gesprek te willen gaan

⁶ Follow the money, 4 augustus 2025, «Minister Wiersma in hoger beroep over «misbruik» van haar bevoegdheden», (<https://www.ftm.nl/artikelen/minister-wiersma-hoger-beroep?share=DxGnVb4BK1ttYsa0ks6POEVZEH35bbajmk9C2TlvzpH2pb2icOHn9u6wH3HiXoo%3D>)

⁷ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, 19 mei 2025, «Maak emissiegegevens snel en zorgvuldig openbaar», (<https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/maak-emissiegegevens-snel-en-zorgvuldig-openbaar/>)

⁸ NRC, 10 juli 2025, «Rechtbank: Minister Wiersma «misbruikte haar bevoegdheid» om publicatie van emissiegegevens te verhinderen», (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/10/rechtbank-minister-wiersma-misbruikte-haar-bevoegdheid-om-publicatie-van-emissiegegevens-te-verhinderen-a4899914>)

met de inzenders van de brief. Ook voor dat gesprek zal afstemming met J&V plaatsvinden en neem ik graag deel aan het gesprek tussen J&V en de inzenders van de brief.

Vraag 9

Deelt u de mening dat u zich aan de wet kan houden en tegelijkertijd de sociale veiligheid van boeren kan waarborgen? Zo ja, hoe kijkt u naar het advies van het ACOI dat u, in plaats van de wet te negeren, «in overleg zou moeten gaan met alle betrokken partijen en experts over hoe u de emissiegegevens kunt publiceren, en tegelijkertijd kan investeren in (onderzoek naar) de sociale veiligheid van boeren»?⁹ Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Op dit moment verken ik hoe, in lijn met de aangenomen motie¹⁰ van uw Kamer, een onderzoek naar sociale veiligheid vorm te geven. Daarbij wil ik breed kijken naar de verschillende aspecten die inhaken op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer om, in overleg met de sector, te bepalen waar verder onderzoek nodig is. Daarnaast zal ik een gesprek organiseren met de agrarische sector en vertegenwoordigers van de journalistiek en wetenschap zoals ik heb aangekondigd in mijn brief van 22 mei (Kamerstukken II 2024/25, 32 802, nr. 127). In zo'n gesprek kan worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om in de toekomst te komen tot een manier van beschikbaar stellen die recht doet aan de verschillende belangen.

Vraag 10

Hoe reflecteert u op de berichtgeving dat «u het standpunt deelt dat er geen duidelijke toegevoegde waarde is van het opnieuw informeren van veehouders, als al vaststaat dat de gegevens gepubliceerd moeten worden», en «uw handelen daardoor geen rechtens te respecteren doel heeft»?¹¹

Antwoord 10

Zoals hiervoor aangegeven is de zorgvuldige omgang met gegevens van burgers belangrijk, zeker als dit direct raakt aan de persoonlijke levenssfeer. In dit geval gaat het om woonadressen van boerengezinnen, daar kan niet lichtzinnig mee om worden gesprongen. Daarom wordt een zorgvuldig proces gevolgd, waarbij betrokkenen vooraf geïnformeerd worden en een volwaardige kans hebben om een zienswijze in te dienen.

Vraag 11

Vindt u dat een Minister boven de wet staat? Zo nee, kunt u toelichten waarom u ervoor kiest uw intenties en uw politieke, dan wel persoonlijke, overwegingen zwaarder te laten wegen dan de wet, door routinematig, rechtmatige, Wet open overheid (Woo)-verzoeken te blokkeren?¹²

Antwoord 11

Ik vind het beschermen van de persoonlijke gegevens van boeren erg belangrijk. Te meer omdat gebleken is dat zij regelmatig last hebben van dreigbrieven, ongewenste bezoeken en vandalisme is er reden om zorgvuldiger om te gaan met gegevens die uit Woo-verzoeken voortkomen. Om die reden vind ik het informeren via alleen de Staatscourant onvoldoende. Woo-verzoeken waar om deze informatie wordt gevraagd worden in behandeling genomen en verwerkt. Onderdeel van dit Woo-proces is de

⁹ Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, 19 mei 2025, «Maak emissiegegevens snel en zorgvuldig openbaar», (<https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/maak-emissiegegevens-snel-en-zorgvuldig-openbaar/>)

¹⁰ Motie van lid C.A.M. van der Plas, over een onafhankelijk onderzoek naar de sociale veiligheid van agrariërs (Kamerstukken II 2024/25, 32 802, nr. 111).

¹¹ NRC, 10 juli 2025, «Rechtbank: Minister Wiersma «misbruikte haar bevoegdheid» om publicatie van emissiegegevens te verhinderen», (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/10/rechtbank-minister-wiersma-misbruikte-haar-bevoegdheid-om-publicatie-van-emissiegegevens-te-verhinderen-a4899914>)

¹² NRC, 10 juli 2025, «Rechtbank: Minister Wiersma «misbruikte haar bevoegdheid» om publicatie van emissiegegevens te verhinderen», (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/10/rechtbank-minister-wiersma-misbruikte-haar-bevoegdheid-om-publicatie-van-emissiegegevens-te-verhinderen-a4899914>)

zienswijzeprocedure, waarbij derde-belanghebbenden om hun zienswijze moeten worden gevraagd. Van het blokkeren van Woo-verzoeken is dus geen sprake en ik herken daarom de suggestie van boven de wet staan niet.

Vraag 12

Deelt u de mening dat deze gang van zaken (onnodig) meer druk zet op de rechterlijke macht, die al te maken hebben met een gigantische werklust? Zo nee, kunt u toelichten hoe een hoger beroep de werklust vermindert of gelijk houdt?

Antwoord 12

In een democratische rechtstaat zijn er waarborgen en procedures die we met elkaar hebben afgesproken. Het aanwenden van rechtsmiddelen is daar onderdeel van. De overheid is terughoudend in het instellen van hoger beroep en gaat alleen daartoe over als er sprake is van een zwaarwegend belang. Het feit dat hier werk uit voorkomt bij de behandeling van het hoger beroep kan niet van doorslaggevend belang zijn. Een zorgvuldige omgang met privégegevens acht ik van groter belang.

Vraag 13

Vindt u het van belang dat belastinggeld zorgvuldig en verantwoord wordt uitgegeven? Zo ja, kunt u toelichten hoe het besteden van vijf tot 14 miljoen euro aan het overdoen van een proces waarbij het volgens de rechter «ondenkbaar» is dat het zal leiden tot een andere uitkomst, een zorgvuldige en verantwoorde uitgave is?¹³

Antwoord 13

Ik vind dat betrokkenen proactief en persoonlijk op de hoogte moeten worden gesteld dat er een Woo-verzoek loopt over openbaarmaking van hun gegevens, en van de periode waarin ze de gelegenheid hebben om een zienswijze in te dienen. Zoals ik ook in mijn brief van 22 mei 2025 (Kamerstukken II 2024/25, 32 802, nr. 127) heb aangegeven worden betrokkenen bij Woo-verzoeken van een kleinere omvang in de regel actief en persoonlijk geïnformeerd. Ik vind dat betrokkenen niet moeten worden benadeeld door het feit dat zij toevallig onderdeel zijn van een grotere kring van belanghebbenden in plaats van een kleinere kring. Daarom behandel ik deze omvangrijkere verzoeken op eenzelfde manier. Zo levert deze uitgave een bijdrage aan het opbouwen van het vertrouwen in de overheid.

Vraag 14

Bent u van mening dat u opkomt voor het algemeen belang, in plaats van het specifieke belang? Zo ja, hoe kan het dat u zich alleen hard maakt voor uw inschatting van welke informatie boeren nodig hebben, in plaats van het recht dat burgers, belangenbehartigers en de journalistiek hebben op informatie om hun overheid te controleren?

Antwoord 14

De Woo is een belangrijk onderdeel is van onze democratische rechtsstaat en ik hecht veel waarde aan een transparante overheid. Openbaarheid van overheidsinformatie is een groot goed. Bij het openbaar maken van informatie is echter zorgvuldigheid voor alle betrokkenen gewenst, ook de betrokken ondernemers.

Vraag 15

Bent u, alles overwegend, bereid het hoger beroep in te trekken?

Antwoord 15

Nee.

¹³ NRC, 10 juli 2025, «Rechtbank: Minister Wiersma «misbruikte haar bevoegdheid» om publicatie van emissiegegevens te verhinderen», (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/07/10/rechtbank-minister-wiersma-misbruikte-haar-bevoegdheid-om-publicatie-van-emissiegegevens-te-verhinderen-a4899914>)

Vraag 16

Kunt u toezeggen onderzoek te doen naar de sociale veiligheid van boeren en daarin te investeren?

Antwoord 16

In mijn brief aan de Kamer (Kamerstukken II 2024/25, 32 802, nr. 127) heb ik een reactie gegeven op de aanbevelingen van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding. Eén daarvan was om (online) intimidatie, bedreiging en agressie in de landbouwsector te onderzoeken voor een adequate aanpak ervan. Dat onderzoek zou tegelijkertijd tot doel moeten hebben om te kunnen sturen op het voorkomen hiervan, en te investeren in (een gevoel van) sociale veiligheid van deze specifieke sector. Ik heb aangegeven de aanbeveling van het ACOI te onderschrijven. Belangenbehartigers uit de agrarische sector worden uitgenodigd om in gesprek te gaan om te bepalen waar verder onderzoek nodig is.

Vraag 17

Kunt u toezeggen deze vragen één voor één, uiterlijk voor het Commissiedebat Stikstof en mestbeleid op 10 september 2025 te beantwoorden?

Antwoord 17

De vragen zijn binnen de gebruikelijke termijn beantwoord.